

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3463/2022. (XI. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 3/A.P.21.140/2020/54-I. számú ítélete és a Fővárosi Ítéletábrla 8.Pf.20.826/2021/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Dr. Németh Ádám Ügyvédi Iroda által képviselt gazdasági társaság indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben a Fővárosi Törvényszék 3/A.P.21.140/2020/54-I. számú ítélete és a Fővárosi Ítéletábrla 8.Pf.20.826/2021/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támasztott döntések ellentétesek az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésével.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt, megtámadott ítéletek lényege a következő.
- [3] A perben nem álló vállalkozás két szerződést kötött az alperessel, melyet később átruházott az indítványozó felperesre. A korábbi, 2011-ben kötött szerződés (a továbbiakban: üzemeltetési megállapodás) információtechnológiai szolgáltatások nyújtására, honlap készítésére vonatkozott a nyelvoktatást és vizsgaszervezést folytató alperes számára. A későbbi, 2016-ban kötött szerződés tervezésre és fejlesztésre vonatkozó vállalkozói keretszerződés (a továbbiakban: szerződés), melynek tárgya egy tartalomkezelő keretrendszerrel működő weboldal elkészítése volt, amely az internetes jelentkezési, kapcsolódási felületen keresztül lehetővé teszi a hallgatók számára a nyelvtanulással, nyelvvizsgálóval kapcsolatos alperesi szolgáltatások igénybevetését. A szerződés értelmében az alperes jogosult volt a szerződés során létrehozott szerzői művek önálló – vagy harmadik fél által végzett – átdolgozásra, továbbfejlesztésre, vagy bármilyen módosítására jogot szerezni szerzői jogdíj megtérítése ellenében (a vállalkozási díjon felül).
- [4] Az üzemeltetési megállapodás 2019 áprilisában, míg a szerződés 2017 decemberében került átruházásra az indítványozóra. Az alperes 2019. augusztus 12-én az üzemeltetési megállapodást felmondta és kérte a forráskódok kiadását. Az indítványozó ezt a szerződésre hivatkozva szerzői díj fizetése ellenében vállalta. Ezt az alperes kifogásolta, mert álláspontja szerint az indítványozó nyílt forráskódú keretrendszert alkalmazott, a fejlesztésre vonatkozó licenzre az ingyenesség irányadó, a mű szabadon terjeszthető. Az indítványozó fenntartotta álláspontját, miszerint a forráskód ellenében szerzői jogdíjra jogosult, de átadta azokat alperes részére. Ezt követően 2019. szeptember 20-án számlát állított ki a szerzői díjról, amit az alperes nem fizetett meg.
- [5] Az indítványozó keresetében 2 564 018 forint szerzői díj és annak törvényes kamatának megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Keresetében előadta, hogy bár egy szabad licenzalapú rendszert használt fel, az online felületek azonban egyedi fejlesztésű „smink” rétegeket és modulokat is tartalmaznak. Következésképpen ezek vonatkozásában szerzői jog illeti meg az átadott forráskód ellenében. A szabad terjesztés és módosítás joga ugyanis nem jelent feltétlenül ingyenességet, mert azt bárki szabadon továbbadhatja és továbbfejlesztheti akár ellenérték fejében is. Az indítványozó kereseti álláspontja szerint a szoftver forráskód szintű átadása önmagában megalapozta díjigényét, mert a szoftver rendeltetésszerű használata szükségképpen magában foglalja annak módosítását, átdolgozását is.
- [6] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a szerződés alapján nem tartozik szerzői jogdíjjal a forráskód átvételéért, mert azt nem módosította és nem is tervezte módosítani tekintettel arra, hogy egy új honlapot kívánt bevezetni. Vitatta, hogy a szoftver rendeltetésszerű használata annak módosítását szükségessé tenné, továbbá előadta, hogy az indítványozót díjazás csak akkor illetné meg, ha a módosítás az indítványozó önálló szerzői művének tekinthető saját fejlesztésű kód-részeket érintette volna, ilyen módosításra azonban nem került sor.

- [7] A Fővárosi Törvényszék 2021. szeptember 24-én meghozott, 3/A.P.21.140/2020/54-I. számú ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte az indítványozót a perköltség megfizetésére. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a per tárgya számítógépi programalkotás, mely – a felek által sem vitatottan – a szerzői jog védelme alatt áll. Rögzítette a törvényszék, hogy a programalkotást az alperes megrendelése alapján az indítványozó akként fejlesztette le, hogy annak alapjául egy nyílt forráskódú keretrendszer választott, melyhez az alperes igényei szerinti további egyedi fejlesztésű, úgynevezett „smink” rétegeket és modulokat alkotott. E rendszer teljes forráskódját az indítványozó az alperesnek átadta, amelynek ellenében szerzői jogdíjat igényelt.
- [8] Az elsőfokú bíróság alaposnak találta az alperes védekezését tekintetben, hogy önmagában a forráskód átadása nem alapozza meg az indítványozó díjigényét, mivel ahhoz annak tényleges megváltoztatása szükséges. A törvényszék megállapította, hogy a szerződés alapján kizárólag az indítványozó által fejlesztett egyedi modulok és a webhely kinézetét, megjelenését meghatározó fájlok (smink) átdolgozása, továbbfejlesztése, vagy módosítása esetén illeti az indítványozót szerzői jogdíj. Ezért a bíróság azt vizsgálta, hogy az alperes a felperestől átvett forráskódot módosította-e, és ha igen, a módosítás érintette-e azokat a részeket, amelyek szerzői joga a felperest illeti meg. Az alperes védekezése következtében továbbá azt is vizsgálta, hogy azok az esetleges módosítások, amelyek a felperes engedélyének függvényei, nem esnek-e a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) 59. § (1) bekezdése szerinti szabad felhasználás körébe.
- [9] Ennek érdekében az elsőfokú bíróság igazságügyi informatikai szakértőt rendelt ki annak megállapítására, hogy az indítványozó által átadott forráskódokat az alperes módosította-e, és ha igen, akkor milyen módon. A szakvéleményt (és a szakvélemény szerint megvalósult módosításokat) a törvényszék összevetette az ezt követően megkeresett Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: SzJSzT) szakvéleményében foglaltakkal, és megállapította, hogy kizárólag az egyik módosítás eredményezett a számítógépi programalkotás szabad felhasználási körébe nem eső átdolgozást. A módosítás pedig mindössze a keretrendszerhez való újabb, addig nem használt modulok hozzáadását jelentette, azaz nem eredményezte az indítványozó által egyedileg fejlesztett modulok és sminkfájlok megváltoztatását.
- [10] Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó felperes élt fellebbezéssel, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset szerinti döntés meghozatalát kérte. A fellebbezés szerint a szakértői vélemények összességében azt állapították meg, hogy sor került olyan módosításra a weboldallal kapcsolatban, amely szerzői jogi szempontból felhasználást eredményezett. A törvényszék azonban ezt a módosítást akként értékelte, hogy az az indítványozó által fejlesztett weboldalt nem érintette, mivel nem a weboldalt módosította az alperes, hanem ahhoz új modult kapcsolt. Az Szt. szerinti átdolgozás joga álláspontja szerint magában foglalja azt az esetet is, amikor az eredeti szerzői mű kiegészítésével jön létre egy új mű. Nézete szerint a kérdéses módosítással kapcsolatban az SzJSzT szakvéleménye maga is megállapította, hogy az nem áll összhangban a szerzői mű rendeltetésével és szerzői jogi felhasználásnak minősül. Az elsőfokú bíróság az indítványozó szerint az Szt. szabályaival ellentétesen az új funkcionalitást teljes mértékben leválasztotta az eredeti szerzői műről (a weboldallal), és azt önállóan értékelte, mintha az nem a szerzői mű átdolgozása lenne. A felek közötti szerződés nem állt ellentétben a licensszel a fellebbezés szerint, és azt alkalmazni is kellett a weboldal átdolgozására, amely alapján pedig az indítványozó jogosult volt utólag is felszámítani a szerzői jogdíjat. Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.
- [11] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2022. február 1-én meghozott, 8.Pf.20.826/2021/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú ítélet szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást teljeskörűen lefolytatta, az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával helytálló döntést hozott. Ítéletét valamennyi, a perben felmerült lényeges kérdésre kiterjedően részletesen megindokolta, jogi indokait a Fővárosi Ítéltábla teljeskörűen osztotta. A másodfokú bíróság szerint bár helytállóan hivatkozott az indítványozó a fellebbezésében arra, hogy az Szt. szerinti átdolgozás joga magában foglalja azt az esetet is, amikor az eredeti szerzői mű kiegészítésével jön létre egy új mű, azonban a perbeli esetben annak volt ügydöntő jelentősége, hogy a kiegészítés nem a felperes által egyedileg fejlesztett modulok és sminkfájlok megváltoztatását eredményezte, tekintettel arra, hogy a változtatás a szabadon felhasználható keretrendszerhez való újabb, addig nem használt modulok hozzáadását jelentette.
- [12] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, a támadott ítéletekkel kapcsolatos kifogásai a következők.
- [13] Az indítványozó szerint – az Alkotmánybíróság gyakorlatára figyelemmel – a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdéséből következő szerződési szabadság Alaptörvényben biztosított alkotmányos

jogát. Az indítványozó az ítéletek alaptörvény-ellenességét – figyelemmel a bírósági eljárások során előadott jogi álláspontjára is – abban látja, hogy a bíróságok a jogszerűség keretein belül figyelmen kívül hagyták az indítványozónak az abban megnyilvánuló szerződési szabadságát, hogy a díjképzési elveit, az üzleti konstrukciót szabadon meghatározhassa.

- [14] Az indítványozó szerint a szerződési szabadságát a bíróságok azáltal sértették meg, hogy az általa fejlesztett weboldal értékesítése során meghatározott díjképzési elvvel összefüggésben nem fogadták el annak a lehetőségét, hogy egy licenz alatt készült szoftver esetében kettébontsa a megrendelő által a fejlesztésért fizetendő díjakat egy alapdíjra és egy módosítás esetén fizetendő díjra. Álláspontja szerint a szerződési szabadság elvének tartalma, hogy a felek a diszpozitivitás elve alapján a szerződéses kapcsolatuk tartalmát a jogszabály keretein belül szabadon határozzák meg. A szerződés keretében pedig egy speciális díjfizetési elvet határoztak meg, amely figyelembe vette azt is, hogy a licenz alapján milyen jogokat köteles biztosítani az Szt. szerinti felhasználási szerződésben a fejlesztő. A licenz pusztán annyit határoz meg, hogy egy megrendelőtől nem lehet elvonni a módosítás jogának átruházását. A szerződés nem vonta el ezt a jogot, pusztán annyit állapított meg, hogy amennyiben a megrendelő módosítja a szoftvert, akkor külön díj fizetésére válik jogosulttá. Az indítványozó szerint alaptörvény-ellenes és a vállalkozás szabadságát sértő az ítéletek azon következetes állítása, hogy a szoftver átdolgozásáért nem kérhet díjazást.
- [15] 2. Az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv.-ben előírt feltételének.
- [16] 2.1. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [17] 2.2. Az indítványozó jogi képviselője a másodfokú bíróság ítéletét 2022. március 10-én vette át, az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2022. május 9-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be.
- [18] Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát és az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont]; az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói ítéleteket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], valamint az Alaptörvény indítványozó szerint sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványozó az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésével összefüggésében – az Alkotmánybíróság gyakorlatára hivatkozással – a szerződési szabadság sérelmét állította, melynek sérelmére az Abtv. szerinti alkotmányjogi panasz alapítható {33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az indítványozó indokolta, hogy a sérelmezett bírói döntések miatt ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont], továbbá kifejezett kérelmet terjesztett elő a támadott bírói döntések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [19] Az indítványozó számára további jogorvoslati lehetőség nem áll rendelkezésre, felperesként érintettsége fennáll a támadott ítéletekkel összefüggésben, a jogi képviselő meghatalmazását az indítványozó csatolta.
- [20] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel nem konjunktív, az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {vö. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [21] 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésének sérelmét állította a támadott ítéletekkel összefüggésben. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok a perben érintett szerződés értelmezésekor, a szerződés szerinti díjképzési elveket figyelmen kívül hagyták, ennél fogva a támadott ítéletek alaptörvény-ellenesek.
- [22] Az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése szerint Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit, Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben és védi a fogyasztók jogait. Mindazonáltal a 3065/2016. (IV. 11.) AB határozatban az Alkotmánybíróság az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése kapcsán állított szerződési szabadság és a bíróság jogi értelmezésével összefüggésében – a konkrét ügyre vonatkozóan –

- rögzítette, hogy önmagában az a tény, hogy a bíróság nem osztja az indítványozó álláspontját egy adott kérdés jogi megítélését illetően, nem értelmezhető a szerződési szabadság sérelmeként (vö. Indokolás [40]–[42]).
- [23] Az Alkotmánybíróság szerint jelen ügyben sem veti fel a szerzői díj követelés megalapozottságának bíróságok mikénti megítélése az indítványozó szerződési szabadságának sérelmét. A felek akaratából létrejött (és az eljáró bíróságok által nem módosított) szerződések peres eljárás keretében történő bírói értelmezése a bíróságok alaptörvényi, igazságszolgáltatási tevékenységének ellátását jelentik. Következésképpen az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kérdéses bírói értelmezés Alaptörvénnyel való összhangja nem áll összefüggésben az indítványozó szerződési szabadságával.
- [24] Tartalma szerint így az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a bírósági ítéletek szakjogi keretbe tartozó (és ekként ottmaradó) felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, hogy a bírói döntés iránya, illetve a bírósági eljárás felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem általános felülbírálati fórum. Az eljáró bíróságok által – indítványozó álláspontja szerint – elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére (vö. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]).
- [25] 3.2. Ehhez képest az indítvány nem vetett fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség iránti kételyt, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelhető kérdést. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.
- [26] 4. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. november 8.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1278/2022.

